

Podpora hostitelskou zemí a grémium národních teritoriálních velitelů

Vojско územní obrany se cílevědomě připravuje na plnění svých rozhodujících operačních úkolů v míru, za války či v době krize. Jedním z typických úkolů pro toto vojsko je poskytování pomoci spojeneckým vojskům na našem území, tzv. podpora hostitelskou zemí – host nation support. Tato pro nás prozatím neznámá činnost je v zemích NATO již odzkoušena a byla institucionalizována do tzv. grémia národních teritoriálních velitelů. Uvádím překlad přednášky náčelníka operačního oddělení G3 velitelství pozemního vojska Bundeswehru plk. gšt. Spindlera, kterou přednesl k tomuto tématu pro příslušníky velitelství sil územní obrany v rámci štábních rozhovorů 1998.

Podstatným rysem multinárodní operace je ten fakt, že zpravidla různé národní kontingenty ozbrojených sil budou nasazovány v jedné či několika cizích zemích. Z těchto důvodů budou moci využít domácí logistické základny jen omezeně a za cenu vysokých nákladů. Podpora hostitelskou zemí je tedy zřejmě nejefektivnější cestou k řešení této složité úlohy. NATO včas vytvořilo předpoklady pro tuto vzájemnou podporu, přičemž vzalo v úvahu i národní zodpovědnost za logistiku.

Všechny účastnické státy NATO prohlásily, že jsou připraveny poskytnout civilní a vojenskou podpůrnou činnost péči jako hostitelská země v míru, za války či krize, pro spojenecké ozbrojené síly pod národním velením nebo v rámci multinárodní organizace, které jsou dislokovány na státním území hostitelské země, nebo se přes něj přesunují.

Cvičení NATO na německém území ukázala, že tato podpora může být efektivně poskytnuta jen tehdy, když se tento závazek spojí s neustálou výměnou zkušeností a vzájemnou informovaností.

Na tomto základě podepsali národní teritoriální velitelé Belgie, SRN, Lucemburska, Holandska a velitel 21. TAACOM (Theater Army Area Command) – US, dohodu o tom, že se budou jednou za rok setkávat v informačním grémiu. Tím byla založena konference, respektive grémium národních teritoriálních velitelů (Nation Territorial Commanders Conference – NTCC). Později, když poznaly užitečnost této instituce, přistoupily k NTCC Francie a Velká Británie.

Hlavním cílem NTCC bylo vytvořit postupy pro podporu ozbrojených sil hostitelskou zemí, a tak realizovat základní rozhodnutí států NATO v této oblasti. Přitom bylo domluveno, že každá země může při poskytování podpůrných činností uplatňovat národní zvláštnosti.

Vůle podporovat spolupráci v této oblasti byl krok správným směrem, což se potvrdilo během přípravy na válku v Perském zálivu a přesunu jednotek do zemí bývalé Jugoslávie.

Takto vzniklé postupy byly zpracovány do dokumentu „Směrnice národních teritoriálních velitelů (Nation Territorial Commanders – NTC) pro poskytování

podpůrných činností péčí hostitelské země“. Tyto postupy se používají jak při cvičeních, tak při přípravě konkrétních nasazení.

Obsah dokumentů NTC

Postupy jsou založeny na následujících předpokladech:

- V hostitelské zemi je mír. To znamená, že platí zákony a pravidla volného trhu a bezpečnostní zákony pro válku, či krizi nebyly použity. Doplňkové síly a prostředky nebyly mobilizovány.
- Nebyla vyhlášena žádná opatření podle systému bojové pohotovosti NATO.
- Bylo učiněno politické rozhodnutí o poskytnutí podpory.

Omezující faktory:

■ Při poskytování podpory je nutné dodržovat suverénní práva hostitelské země. Toto se vztahuje zejména na zákony a pravidla v oblasti životního prostředí, dopravy, ale i na oprávněné zájmy a práva civilního obyvatelstva.

■ Při poskytování podpory je nutné dodržovat bezpečnostní ustanovení v národním pojetí hostitelské země.

■ Jestliže nestačí kapacity hostitelské země při poskytování podpory, musí být nasazované ozbrojené síly připraveny poskytnout doplňující síly a prostředky.

Všeobecné principy:

Vycházejíce z výše uvedených faktorů jsou podpůrné činnosti poskytovány na základě následujících obecných principů:

▲ Předtím, než je požadována podpora hostitelskou zemí, je nutno přezkoumat, zda vysílající země nemůže poskytnout pomoc sama. Nejde tedy o to šetřit vlastní prostředky, ale o pomoc tam, kde vlastní možnosti nestačí nebo nejsou k dispozici.

▲ Oblasti podpory mohou být zejména:

- doprava a řízení přesunů,
- zásobování všeho druhu,
- zabezpečení budov, prostorů apod.,
- zdravotnické zabezpečení.

▲ Nejde tedy o zakotvení automatismu v poskytování podpory, ale o podporu případ od případu.

▲ Země, která potřebuje podporu, předloží své požadavky a hostitelská země prověří, jak může pomoci. Pokud předloží požadavky více zemí, rozhoduje hostitelská země o prioritách.

▲ Při poskytování podpory může hostitelská země použít vojenských či civilních kapacit. Zásadně, v duchu NTC směrnic, se má dávat přednost vojenským kapacitám. Některé země však upřednostňují v praxi civilní kapacity.

▲ Podpůrné činnosti mohou poskytnout i zahraniční ozbrojené síly, které jsou trvale dislokovány v hostitelské zemi.

▲ Ke koordinaci a provedení podpůrných činností je u hostitelské země určen tzv. koordinátor projektu. Tento působí jako zprostředkovatel na určité úrovni spolupráce. Tím je podstatně zjednodušeno plánování a provádění pomoci.

▲ Je zcela jasné, že poskytování podpůrných činností, zejména při využití civilních kapacit, způsobuje určité náklady. Zde bylo rozhodnuto v zásadě poskytovat tyto služby oproti zaplacení. Existuje však možnost, dle zvážení hostitelské země, od této povinnosti ustoupit.

Průběh poskytnutí pomoci hostitelskou zemí

Fáze 1: Politické rozhodnutí a konzultace

Předpokladem pro použití směrnic NTC jsou odpovídající politická rozhodnutí hostitelské země a podporované země. Ohlášení záměru požadovat podpůrné činnosti se provede diplomatickou cestou. Přitom je sdělen vojenský záměr a úkol ozbrojených sil. Hostitelská země rozhodne o celkové podpoře a sdělí to zemi, která podporu požaduje. Přitom jsou vyřešeny i finanční otázky. Všechny tyto aktivity probíhají na diplomatické úrovni. Aby se ušetřil čas, jsou zpravidla ihned navázány kontakty mezi ozbrojenými silami.

Fáze 2: Vypracování koncepce pro podporu a koordinační rozhovory

Po těchto politických rozhodnutích předloží země, která požaduje podporu, žádost hostitelské zemi na úrovni ministerstva obrany. Zde je potřeba podpory popsána a je určen koordinátor projektu. Na této úrovni dojde během 48 hodin k prvním koordinačním rozhovorům.

Jedná se především o následující skutečnosti:

- druh a rozsah podpory,
- úroveň spolupráce,
- společné posouzení situace,
- časový harmonogram podpory,
- priority,
- prostorové vyjádření úkolu (hraniční přechody, přístavy, letiště apod.),
- omezující faktory,
- vojenská bezpečnost,
- práce s veřejností,
- organizace řízení,
- financování.

Hostitelská země prozkoumá jednotlivé požadavky a rozhodne o rozsahu poskytované podpory, popř. stanoví priority.

Fáze 3: Přijetí rozhodnutí k provedení podpory, plánování

Fáze 3 se vyznačuje přijetím rozhodnutí k jednotlivým druhům podpory a začátkem detailního plánování na všech úrovních spolupráce.

Fáze 4: Provedení podpory

Podpůrná operace je provedena na základě přijatých rozhodnutí a rozhodujícími kroky jsou:

- zřízení a provoz podpůrných zařízení,
- zjištění popř. zprostředkování civilní podpory,
- reakce na změněné požadavky podporovaných ozbrojených sil,
- finanční vyúčtování poskytované podpory.

Práce s veřejností

Podpůrné činnosti mohou být poskytnuty, jak při cvičeních, tak i při skutečných nasazeních. V obou případech má práce s veřejností velký význam. Pro práci s veřejností se zpracovává společná koncepce. Poskytování informací musí být v souladu s bezpečnostními opatřeními.

Bezpečnost

Zhodnocení bezpečnostní situace je součástí operačního plánování. Podpůrnou operaci je nutno zplánovat tak, aby měla co nejmenší dopad na civilní obyvatelstvo a domácí hospodářství.

V plánovacích dokumentech se stanovuje způsob přepravy nebezpečných nákladů. Výjimky z tohoto plánu musí být vyžadovány a schvalovány zvlášť. Přesunované jednotky musí být seznámeny s podmínkami přepravy a musí je dodržovat.

Zavedení koncepce NTCC a další záměry

Uvedené zásady jsou bezpochyby důležitým základem pro vzájemnou podporu. I když tato myšlenka vznikla již v roce 1986, vyžaduje stálou aktualizaci a kontrolu. Na základě podstatných změn v bezpečnostně-politické situaci v Evropě byla koncepce NTCC v letech 1997-98 důkladně přepracována. Nové zásady musí být procvičeny na štábních cvičeních, aby bylo možno vyhodnotit prospěšnost novelizovaných směrnic. Na základě přesvědčení o pozitivním smyslu těchto zásad je nutné členy NTCC rozšířit o další evropské státy.

Vojsko územní obrany v tomto roce přistupuje k rozpracování koncepce *Host Nation Support*. K tomu bude provedeno první zkušební dvoustranné mezinárodní (binárodní) cvičení v této oblasti. Cvičení s názvem MOUNTAIN 99 se na podzim 1999 zúčastní příslušníci 22. VeÚZO Plzeň a 75. okresního obranného velitelství (VBK) Chemnitz. Tématem cvičení bude všestranné zabezpečení multinárodní brigády dislokované částí v SRN a částí v České republice. Zároveň bude Bundeswehr letos iniciovat přijetí České republiky, Polska a Maďarska do grémia národních teritoriálních velitelů (NTCC).

Přeložil a upravil: plk. gšt. Ing. Jiří Halaška